

<https://thedigital.gov.ua/news/kabmin-skhvalivkontseptsiyu-rozvitku-tsifrovikh-kompetentnostey-do-2025-roku> (дата звернення: 03.03.2021).

3. Концепцію розвитку цифрових компетентностей до 2025 року та її значення. новини EVERLEGAL : вебсайт. URL: <https://everlegal.ua/kontseptsiya-rozvytku-tsifrovyykh-kompetentnostey-do2025-roku-ta-yiyi-znachennya> (дата звернення: 15.04.2021).

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Єрмоленко А.Б., кандидат політичних наук, доцент, завідувач кафедри
методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО УМО НАПН України (м. Біла Церква, Київська обл.)*

Глобальні цифрові трансформації спонукають до пошуку сучасних рішень та шляхів реалізації цілей і завдань державної інформаційної політики, здійснення системи заходів щодо її впровадження, як на державному, регіональному рівнях, так і на рівні підприємств, організацій та установ. Спроможність до перетворень у значній мірі залежить від продуктивності діяльності керівництва, відповідності цифрової стратегії компанії загальному стратегічному курсу, побудови адекватної дорожньої карти цифрової трансформації та формування команди для подальшого цифрового розвитку. Водночас як цифрові зсуви охоплюють усі основні галузі, лідери не витримують темпу, означене актуалізує проблему упровадження цифрових інструментів розвитку лідерської компетентності та визначення найбільш ефективних та адекватних сучасному стану лідерських характеристик. У науковому просторі триває дискурс щодо питання лідерства, так фундаментальні засади вивчення феномену лідерства в педагогіці складають роботи О. Бойко, Т. Вежевич, В. Гладкова, Б. Головешко, О. Дяків, В. Жигір, А. Зоріна, О. Кін, Ю. Кращенко, В. Локшин, О. Маковський, В. Міляєва, С. Прохоровська, О. Романовський, Н. Семенченко, Р. Сопівник, Н. Сушик, О. Уманський, В. Ягоднікова та інших. Предметом дослідження науковців Н. Протасової, В. Сидоренко, С. Сисоєвої, С. Калашнікової є розвиток управлінської компетентності та лідерських якостей керівних кадрів закладів освіти у системі післядипломної освіти. Зокрема, особливе значення в контексті розробки методологічних засад розвитку

лідерства мають напрацювання В. Бондар, А. Вихрущ, М. Діденко, А. Корнійчук, М. Лютий, О. Пилипчук, О. Хмизова та ін. Ґрунтовні дослідження моделі дидактичної системи формування лідерської компетентності в освітньому середовищі здійснено С. Нестулею.

У звіті Global Human Capital Trends [1] зазначено, що сьогодні багатьом організаціям потрібен зовсім інший тип лідера: «цифровий лідер», який може створювати команди, підтримувати зв'язки між людьми та їхню залученість, а також розвивати культуру інновацій, стійкість до ризику та постійне вдосконалення. Концепція «лідер як герой» більше не є актуальною. Високоєфективні компанії, як-то Google, WL Gore, Mastercard, Atlassian та інші розглядають лідерство як колективні зусилля і обирають лідерів, які можуть працювати разом, доповнювати один одного та функціонувати як команда. Сьогодні, як ніколи, організаціям потрібні не просто сильніші лідери – необхідний зовсім інший тип лідера, адже сучасний лідерський імператив – темп розвитку має випереджати час. Простіше кажучи, організаціям повинні створити нове покоління молодих, більш гнучких, «готових до цифрових технологій» лідерів, яким необхідно інакше думати (когнітивна трансформація), діяти (поведінкова трансформація) та реагувати (емоційна трансформація), щоб забезпечити успішність організації в цифровому світі. Саме тому, визначальну роль має добір відповідних інструментів, а саме цифрових екосистем, платформ та віртуальних застосунків для професійного розвитку, зокрема розвитку лідерської компетентності.

Так, у лютому 2022 р. Міністерством цифрової трансформації України оголошено про оновлення майданчика та концепції для обміну досвідом цифрових трансформацій у регіонах Smart City Club та запуск спільноти Smart Regions community, яка призначена для координації цифрової трансформації в регіонах та громадах, обміну досвідом, розв'язання проблемних питань, презентації цифрових продуктів та розвитку компетенцій [2].

Про необхідність масштабування розвитку лідерства, як оптимального способу досягнення рівня повноцінної узгодженості в масштабах підприємства, наголошує Center for Creative Leadership (Центр креативного лідерства) [3], забезпечуючи широку тематику цільових семінарів з підготовки лідерів, у тому числі «Управління конфліктами», «Автентичне лідерство», «Емоційний інтелект і лідерство», «Ефективне лідерство та комунікація», «Інноваційне лідерство» тощо. Компанія пропонує набори фасилітаторів для проведення семінарів або

внутрішніх тренінгів з комунікації та лідерства онлайн/оффлайн, контент яких базується на понад 50-річному передовому досвіді досліджень з підготовки лідерів у різних галузях.

Соціальна ізоляція під час пандемії COVID-19 сприяла переходу освітніх процесів та бізнесу у дистанційний формат, організації віддаленої роботи та/або упровадження гібридних моделей робочих місць. Означене вимагає від «цифрових лідерів» організації цифрового спілкування та оптимального поєднання віртуальних і особистих взаємодій. Цифрове спілкування характеризується таким способом взаємодії, який покладається на мережеву комунікацію, що охоплює широкий спектр каналів та інструментів, у тому числі, електронна пошта, месенджери, соціальні мережі, відеоконференції тощо. Підкреслимо, що подолання прогалів у цифрових навичках громадян, сприятиме подоланню цифрового розриву на робочих місцях. Адже, у сучасних умовах ринку праці більшість організацій віддають перевагу кандидатам, які володіють не лише базовими та допоміжними цифровими навичками (цифрові навички, необхідні для досягнення успіху в роботі та житті); а й прогресивними цифровими навичками (спеціалізовані цифрові навички для виконання завдань у сфері ЦТ) та цільовими навичками для зацікавлених сторін (стейхолдерів) [4].

Завдяки Коаліції цифрового інтелекту (CDI), створеній у 2018 році, спільно з організаціями-членами ОЕСР, IEEE SA, DQ Institute та Всесвітнім економічним форумом, було прийнято зобов'язання сприяти розвитку цифрової грамотності та цифрових навичок у всьому світі через спільну мову цифрової грамотності та цифрових навичок за допомогою системи Цифровий інтелект (Digital Intelligence, DQ), розробленої DQ Institute [5]. Одним з напрямів розвитку DQ є вибудова онлайн-спілкування та співпраці, яка витлумачується, як здатність ефективно використовувати технології для спільного спілкування, взаємодії та співпраці з онлайн-спільнотою та експертами для створення знань, ефективного обміну ідеями та можливістю працювати разом, навіть на відстані, використовуючи різноманітні канали спілкування. Означене, в свою чергу сприяє позитивній культурі співпраці та командній роботі й одночасно досягненню організаційних цілей.

Серед найбільш популярних курсів за даним напрямом виокремимо «Організаційний дизайн для цифрової трансформації» від Школи менеджменту Слоуна Массачусетського технологічного інституту, «Навички для досягнення успіху на цифровому робочому місці» від Університету Лідса та інші.

В Україні розроблено низку курсів з розвитку комунікації та лідерства, серед яких «Цифрові комунікації в глобальному просторі», «Наукова комунікація в цифрову епоху», «Лідерство BASIC» від Prometheus, курс «Діджитал-комунікації» від Асоціації «Культура і креативність», тощо.

На основі вивчення досвіду зарубіжних та вітчизняних вчених з підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійної освіти, колективом науково-педагогічних працівників Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, було визначено зміст сучасної моделі розвитку лідерської компетентності педагогічних працівників професійної освіти в системі підвищення кваліфікації та розроблено цифровий програмно-методичний комплекс «Школа лідерів професійної освіти як інноваційна модель підвищення кваліфікації педагогів в умовах сталого розвитку» [6]. Цифровий програмно-методичний комплекс є інструментом науково-методичного супроводу професійного розвитку фахівців у системі підвищення кваліфікації та в міжкурсовий період, включає спецкурси «Менеджмент і лідерство в освіті дорослих», «Розвиток лідерської компетентності педагогічних працівників закладів професійної освіти в умовах сталого розвитку», «Керівництво, влада, лідерство: теорія та практика». Матеріали комплексу всебічно сприятимуть розвитку замовниками освітніх послуг їхньої управлінської, лідерської, андрагогічної, інклюзивної, методичної, цифрової та інших компетентностей у системі формальної, неформальної та інформальної освіти. Представлені в цифровому програмно-методичному комплексі матеріали було апробовано на курсах підвищення кваліфікації керівників закладів професійної освіти. Основні методологічні, теоретичні, методичні результати й концептуальні положення видання оприлюднено на Міжнародних спеціалізованих виставках, науково-практичних, науково-методичних конференціях, конгресах, проєктах, семінарах різного рівня, соціальних мережах тощо.

Відтак, опанування цифровими інструментами розвитку лідерської компетентності в умовах глобальних трансформацій дозволяє протистояти мінливим, складним і кризовим ситуаціям та є логічним етапом у становленні «цифрових лідерів».

Список використаних джерел

1. Звіт Global Human Capital Trends. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/About-Deloitte/central-europe/ce-global-human-capital-trends.pdf> (дата звернення: 28.05.2022)
2. Урядовий портал: веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mincifri-ogoloshuye-pro-zapusk-spilnoti-dlya-lideriv-cifrovoyi-transformaciyi-v-regionah> (дата звернення: 22.05.2022)

3. Center for Creative Leadership: веб-сайт. URL: <https://www.ccl.org/leadership-solutions/leadership-topics/> (дата звернення: 03.06.2022)
4. Путівник для діяльності національних цифрових коаліцій в контексті розвитку цифрових навичок та компетентностей. URL: <file:///C:/Users/user/Desktop/Digital-Skills-Guide-UA.pdf> (дата звернення: 05.06.2022)
5. IEEE Standard for Digital Intelligence (DQ)--Framework for Digital Literacy, Skills, and Readiness: веб-сайт. URL: <https://standards.ieee.org/ieee/3527.1/7589/> (дата звернення: 20.05.2022)
6. Школа лідерів професійної освіти як інноваційна модель підвищення кваліфікації педагогів в умовах сталого розвитку: цифровий програмно-методичний комплекс: В. Сидоренко, А. Єрмоленко, Л. Горошкова / за науковою редакцією доктора педагогічних наук В.В. Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2021. 114 с.

**СУЧАСНА НАВЧАЛЬНО-ОРГАНІЗАЦІЙНА
ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОЇ
ШКОЛИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПІДХОДІВ У
ДІЯЛЬНІСТЬ ЗП(ПТ)О**

*Зайченко Н.О., методист професійно-технічного училища № 26 м. Кременчука
(м. Кременчук, Полтавська обл.)*

Реформування системи освіти на економічних засадах є критичною необхідністю сучасної України, оскільки більшість сфер економіки були реформовані, та перейшли на ринкові засади протягом 1990-2000-их років. Система освіти залишилася функціонувати на старих, жорстко централізованих засадах, що призвело до розривів між очікуваннями учнів, їх батьків і пропозицією закладів освіти, між потребами роботодавців і реальним станом підготовки фахівців, між дефіцитом на затребувані бізнесом, але не підтримувані державою спеціальності, і надлишком підготовлених фахівців по держзамовленню, але безробітними у подальшому.

Ці процеси відбуваються, оскільки у системі освіти відсутні механізми саморегуляції і розуміння реального клієнта, свого продукту і необхідних ресурсів для повноцінного функціонування. На жаль, для 92-93% опитуваних освітян (протягом 2015-2019 років було охоплено більше 4,5 тисяч, з яких 1,7 тисяч — управлінський склад) учень залишається об'єктом освітнього процесу, а не рівноправним суб'єктом, клієнтом закладу освіти, який має власні освітні потреби і запити, свою індивідуальну траєкторію розвитку. Але ж про це чітко прописано у новому Законі України «Про освіту». [4]